

آئین نامه اجرایی دوره آموزش خانواده

موضوع بخشنامه شماره ۳۴۴۴/۹۱/۲۰۰ مورخ ۹۱/۸/۲

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

ویژه کارمندان دستگاه‌های اجرایی

مرکز آموزش مدیریت اجرایی

مقدمه :

با توجه به بحران امروزه جوامع در خصوص تضعیف جایگاه خانواده و نظر به کارکرد بسیار محوری و فردی و اجتماعی آن در حفظ و انتقال ارزش‌ها و همچنین حفظ سلامت فردی و اجتماعی، مهاجمان فرهنگی همواره در صدد تضعیف خانواده و انحلال آن می‌باشند و با استفاده از ابزارهای مختلف فرهنگی سعی در نابودی و به هم پاشیدن آن دارند و این هجوم فرهنگ و نگرش بیگانگان که به تعبیر مقام معظم رهبری شیخون فرهنگی است به گونه‌ای وارد این نهاد مقدس می‌شود که آرام و نامحسوس زیربنای جامعه را به هم می‌ریزد لذا جا دارد متولیان و صاحب‌نظران جهت مقابله اصولی با این تهاجم فرهنگی، به تقویت و استحکام نظام خانواده پردازد و با استفاده از روش‌های مختلف علمی توطئه‌های شوم دشمن را برهم زند. در این میان پرداختن به مسأله آموزش خانواده و تلاش جهت استحکام بنیان‌های این نهاد مقدس، یکی از مؤثرترین گام‌ها جهت حفظ فرهنگ ملی و ارزش‌های مذهبی است و ارائه برنامه‌های آموزشی به روش مستقیم و غیر مستقیم می‌تواند یکی از طرق مقابله با ترفندهای بیگانه محسوب شود.

دوره‌های آموزش خانواده ویژه کارکنان دولت که طی بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۱/۳۴۴۴۴ مورخ ۹۱/۸/۲ توسط معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور تحت عنوان آموزش خانواده متعالی (ردیف‌های یک الی شش - ۳۲ ساعت) و مطلع مهر (ردیف‌های هفت الی نه - ۲۴ ساعت) ابلاغ شده در راستای پاسخگویی به بخشی از این اهداف طراحی شده و به پیوست آئین‌نامه اجرایی دوره جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

فصل اول: کلیات

ماده ۱: هدف اصلی

هدف اصلی از اجرای این طرح ارتقاء سطح آگاهی فرهنگی و تربیتی اعضای خانواده به منظور استقرار اصول و ارزش‌های الهی و اسلامی در خانواده‌ها و نیز پیش‌گیری از زمینه‌های رفتاری منفی و بعضاً منجر به طلاق، و برقراری انسجام و مودت بیشتر در بین خانواده‌های نوپایی است که بستر تربیت نسل‌های بعدی قرار خواهند گرفت.

ماده ۲: طول هر دوره، محورهای آموزش و زمان‌بندی و جمعیت هدف

الف) دوره آموزش خانواده متعالی

این دوره در قالب ۳۲ ساعت برنامه‌ریزی شده و محورهای اقتصاد خانواده، حقوق خانواده، تربیت فرزند، نقش حجاب در حفظ حریم خانواده، آسیب‌شناسی خانواده، خانواده متعالی در اسلام را شامل می‌شود و برای همه کارکنان دولت قابل اجراء است.

ب) دوره مطلع مهر

این برنامه بر اساس ۲۴ ساعت آموزش طراحی شده است که عمده‌ترین محورهای آموزش و تقسیم‌بندی زمانی آن به قرار زیر است:

۱. مسائل روان‌شناختی و مهارت‌های فردی در برقراری ارتباط صحیح با اعضای خانواده (۶ جلسه)
 ۲. مسائل مربوط به روابط سالم زناشویی از منظر پزشکی (۴ جلسه)
 ۳. مسائل اعتقادی و احکام اسلامی در خانواده (۲ جلسه)
- این برنامه مختص کارمندان رسمی، پیمانی و شرکتی شاغل در دستگاه‌های اجرایی (در سطح وزارتخانه‌ها و کلیه دستگاه‌های متبوع) که در پنج سال اول زندگی مشترک خود به سر می‌برند است.

فصل دوم: عوامل مشارکت‌کننده و شرح وظایف

ماده ۱: تعریف واژگان کلیدی

در این دستور العمل به منظور تسهیل در نگارش و گفتار واژگان کلیدی به شرح زیر تعریف می‌شود:

- مرکز آموزش: مرکز آموزش مدیریت دولتی
- دفاتر: ادارات کل آموزش و پژوهش استانداری‌های سراسر کشور
- مدرس: فردی که مسئولیت تدریس و اداره کلاس را در یک دوره به صورت نظری یا عملی به عهده می‌گیرد.
- مرکز امور زنان: مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری
- دفاتر بانوان: ادارات کل و دفاتر امور بانوان در استانداری‌های سراسر کشور
- مشاورین: مشاور امور بانوان در دستگاه‌های اجرایی
- واحد آموزشی: واحد آموزشی دستگاه

ماده ۲: عوامل مشارکت‌کننده در دوره

این دوره با مشارکت پنج عامل اصلی و یک عامل معین قابل اجراء است:

عامل معین	عوامل اصلی
مشاور امور بانوان در دستگاه‌های اجرایی	مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری
	مرکز آموزش مدیریت دولتی
	ادارات کل آموزش و پژوهش استانداری‌های سراسر کشور
	ادارات کل و دفاتر امور بانوان در استانداری‌های سراسر کشور
	واحد آموزشی دستگاه

ماده ۳: شرح وظایف عوامل

الف) شرح وظایف مرکز امور زنان:

- ۱) تدوین پیش‌نویس مفاد آموزشی دوره به لحاظ محتوا
- ۲) شناسایی و احراز صلاحیت اولیه مدرسین در استان‌ها
- ۳) هماهنگی با مدرسان جهت درج اطلاعات فردی در «بانک اطلاعات دانشوران و مدرسان» مرکز آموزش و دریافت کد ره‌گیری توسط مدرسان از بانک مذکور و ارائه آن به مرکز
- ۴) احراز صلاحیت مدرسان با هماهنگی و همکاری مرکز آموزش

ب) شرح وظایف مرکز آموزش:

- ۱) بررسی و تأیید صلاحیت مدرسان و صدور مجوز تدریس به مدرسان پس از اجرای آزمایشی حداقل ۲ دوره و دریافت گزارش‌های نظارتی از دفاتر استانی
- ۲) بررسی و تأیید محتوای آموزشی دوره‌ها با توجه به استانداردهای آموزشی مرکز

ج) شرح وظایف دفاتر:

- ۱) اطلاع‌رسانی دوره و مدرسین به دستگاه‌های اجرایی استانی
- ۲) نظارت در به کارگیری مدرسین معرفی شده از سوی مرکز آموزش در دستگاه‌های استانی

د) شرح وظایف واحد آموزشی دستگاه:

واحد آموزشی دستگاه با هماهنگی دفاتر آموزش و پژوهش موظف به انجام برنامه‌های ذیل است:

- ۱- اطلاع‌رسانی و تبلیغات در سطح دستگاه برای عموم کارمندان و ثبت‌نام از افراد واجد شرایط

- ۲- برگزاری کلاس‌ها و دعوت از اساتید واجد شرایط و تایید صلاحیت شده دوره (در صورت به حدنصاب رسیدن افراد شرکت کننده دوره در دستگاه)
- ۳- تهیه منابع مطالعاتی حسب محتوای آموزشی هر برنامه برای هر یک از کارمندان
- ۴- برگزاری آزمون و اعطای گواهینامه

هـ) شرح وظایف دفاتر امور بانوان :

- ۱) دفاتر امور بانوان موظفند ضمن برقراری ارتباط با دفاتر و دستگاه‌های اجرایی، برگزاری دوره در استان را پی‌گیری کنند.
- ۲) دفاتر امور بانوان مناسب است طی فواصل زمانی ۲ ماهه، گزارشی از چگونگی انجام دوره در استان مبنی بر تعداد افراد آموزش دیده به تفکیک هر دستگاه و نحوه عملکرد اساتید را به مرکز امور زنان و مرکز آموزش ارسال نماید.

و) شرح وظایف مشاورین :

- مشاورین به عنوان رابط و نماینده مرکز امور زنان موظف به انجام هماهنگی‌های مورد نیاز در جهت انجام بهینه دوره در سطح دستگاه‌ها می‌باشند.

فصل سوم : منابع آموزشی

الف) منابع آموزشی مطلع مهر

نام نویسنده	نام منبع	نام گروه
دکتر امیر حسین بانکی	سردلبران (مطلع مهر ۲)	روان شناسی
دکتر غلامعلی افروز	روان شناسی ازدواج و شکوه همسری	روان شناسی
دکتر غلامعلی افروز	روان شناسی رابطه‌ها	روان شناسی
کتاب احکام روابط زن و شوهر و مسائل اجتماعی آن تألیف سید مسعود معصومی	احکام روابط زن و شوهر	احکام
دکتر سید کاظم فروتن	رازهای زندگی (۳ جلد)	پزشکی

ب) منابع آموزشی دوره آموزش خانواده متعالی

منابع آموزشی هر یک از محور های آموزشی دوره های خانواده متعالی و جدول مدرسان به شرح زیر است:

ردیف	عنوان دوره	کتاب آموزشی	محل و شماره انتشارات	صفحات مورد نظر	جدول مدرسان
۱	خانواده متعالی در اسلام	رضایت زناشویی نوشته عباس پسندیده	سازمان چاپ و نشر دارالحدیث ۰۲۵۱-۷۷۴۰۵۲۳	ص ۱۰۷ الی ص ۲۳۵ و ص ۳۰۹ الی ص ۳۲۸ سر بخش دعا برای فرزندان	حوزوی، الهیات، مباحث خانواده و روان شناسی
۲	آسیب شناسی خانواده	آسیب شناسی خانواده تالیف دکتر خدابخش احمدی	سازمان تحقیقات و مطالعات بسیج ۲۳۶۷۱۴۲۳-۲۳۶۶۱۴۱۹	تا سر عنوان روش های پیش گیری ص ۲۷ ص - ۱۷۴	حوزوی، الهیات، مباحث خانواده
۳	نقش حجاب در حفظ حریم خانواده	معیار های حجاب و عفاف در زنان و مردان تالیف موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت	موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت ۶۶۴۱۱۵۱-۶۶۴۶۹۹۵۸	ص ۵۹- ص ۸۹ فصل سوم ابعاد فرهنگی و اجتماعی عفاف و ص ۱۱۱- ص ۱۲۹ حجاب و فصل پنجم رابطه حجاب و عفاف با سلامت روحی و روانی جامعه و زنان و مردان و ص ۱۳۳- ص ۱۴۷- فصل ششم جنگ نرم علیه حجاب و عفاف	حوزوی، الهیات، مباحث خانواده
۴	تربیت فرزند	تربیت کودک از دیدگاه اسلام نوشته مجید رشیدپور	انتشارات انجمن اولیاء و مربیان ۶۶۴۸۰۴۹۱-۹	ص ۶- آخر ص ۱۱۳	حوزوی، الهیات، مباحث خانواده، روان شناسی و علوم تربیتی (مدیریت آموزشی)
۵	حقوق خانواده	اخلاق و حقوق خانواده تالیف دکتر فاطمه بداغی	انتشارات تلاوت آرامش ۰۲۶-۳۲۲۱۱۰۲۲	اهلیت نکاح ص ۴۲ تا ص ۱۱۷	حوزوی، الهیات، مباحث خانواده + حقوق
۶	اقتصاد خانواده موحد	اقتصاد در خانواده تدوین طاهره کشوادی	انتشارات تلاوت آرامش ۰۲۶-۳۲۲۱۱۰۲۲	ص ۴۳- ص ۱۱۷	حوزوی، الهیات، مباحث خانواده

فصل ۴: ضوابط عمومی

- (۱) طول زمان هر جلسه یک ساعت و نیم است.
- (۲) حد نصاب تشکیل کلاس‌ها ۳۰ نفر است.
- (۳) حق‌التدریس مدرسان بر مبنای ضوابط و دستورالعمل‌های مرکز آموزش پرداخت می‌شود.
- (۴) چنانچه تعداد افراد داوطلب برای شرکت در دوره در یک اداره به حد نصاب برسد، دوره در همان اداره توسط واحد آموزشی برگزار می‌شود و انجام آزمون و اعطای گواهی نامه نیز توسط دستگاه صورت می‌پذیرد اما در صورتی که تعداد افراد داوطلب کمتر از حد نصاب باشد محل برگزاری دوره در دفاتر و یا مکانی که دفاتر معرفی می‌کنند بوده و داوطلبان ادارات دستگاه‌های مختلف تجمیع شده و دوره به صورت مشترک برای ایشان برگزار می‌شود. بدیهی است اجرای آزمون و اعطای گواهینامه این افراد نیز توسط دفاتر صادر می‌گردد.
- (۵) چنانچه ادارات امکانات اردویی برای پرسنل خود داشته‌اند می‌توانند طی برگزاری اردویی دو یا سه روزه کلاس‌های آموزشی مربوط به مطلع مهر را برگزار نمایند.
- (۶) در خصوص طرح مطلع مهر تنها افرادی می‌توانند در این دوره ثبت‌نام شوند که در پنج سال اول زندگی مشترک خود قرار داشته باشند و در دوره آموزش خانواده متعالی حضور کلیه کارکنان بلامانع است.
- (۷) حضور کارمندان به همراه همسران خود در دوره مطلع مهر ارجح بوده اما اعطای گواهینامه به افرادی که بدون حضور همسر، دوره را طی نموده‌اند بلامانع است.
- (۸) در خصوص دو جلسه از محور پزشکی طرح مطلع مهر که به تفکیک جنسیت برگزار می‌شود اعزام مدرس زن برای گروه خانم‌ها و مدرس مرد برای گروه آقایان الزامی است.

فصل ۵: محل تأمین اعتبار

- اعتبارات مربوط به اجرای دوره‌های فوق از محل اعتبارات آموزشی دستگاه‌ها و به استناد ماده ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه قابل هزینه کرد است ضمن آن‌که طبق بند ۱۰۰ بودجه ۹۲ کل کشور مصوب مجلس، دستگاه‌های اجرایی مجازند تا یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای خود را به استثنای فصول (۱) و (۶) در امور مربوط به زنان، خانواده و جوانان دستگاه متبوع خود هزینه نمایند.